

Klassifisering av veg i Indre Fosen kommune

Kommunale vs. private veger

1 Innledning

I arbeidet med kartlegging av private veger så er det behov for kriterier for hva som er en kommunal veg og hva er en privat veg. Hensikten med dette dokumentet er å definere skillet mellom privat veg og kommunal veg og å definere tekniske krav, funksjon og formål med kommunale veger.

1.1 Hva er en offentlig veg

En offentlig veg er en veg som er åpen for allmenn ferdsel og som holdes vedlike av stat, fylkeskommune eller kommune etter bestemmelser i Veglova, kap. IV.

Det offentlige vegnettet binder Norge sammen, og de ulike offentlige vegmyndighetene har ansvaret for de ulike nivåene i det nasjonale transportsystemet. Riksvegene binder landet sammen, fylkesveger binder fylker sammen og kommunale veger binder kommunen sammen. Samleveger er i stor grad et offentlig ansvar.

For at en veg skal være offentlig må det i de aller fleste tilfeller være fattet et politisk vedtak som erklærer den som et offentlig ansvar.

Offentlige veger består både av det fysiske veganlegget, herunder bruer, trafikkskilt, rekkverk og annet, men også de juridiske bestemmelsene som skal verne om offentlighetens interesser. Det er blant annet forbudt å arbeide på en offentlig veg uten særskilt avtale med vegmyndigheten som sier hvordan trafiksikkerheten skal ivaretas i anleggsperioden. Det er i tillegg forbudt å grave i offentlig veggrunn, opprette nye avkjørslar, eller sette opp gjerder, byggverk eller andre innretninger som hindrer fri sikt langs vegen uten særskilt tillatelse fra vegmyndigheten.

1.2 Hva er en privat veg

Alle veger som ikke er offentlige er private. Private veger er også ofte åpne for allmenn ferdsel. Typisk for private veger er at de er adkomstveg til bolig- eller næringseiendommer, og primært tjener brukerne av disse eiendommene. Drift og vedlikehold av private veger er ikke et offentlig ansvar. Juridiske forhold er å anse som privatrettslige.

Vegloven § 54 sier at ansvar for drift og vedlikehold av private veger ligger til de med bruksrett til vegen. Brukerne av vegen organiserer selv hvordan kostnader og arbeid fordeles, med utgangspunkt i Veglova eller privat avtale jf. Vegloven § 55.

Nedlegging og omklassifisering av offentlige veger er regulert av Vegloven §§ 7 og 8. Offentlige veger som legges ned og ikke skal benyttes til annet offentlig formål blir private. Kommunen kan normalt ikke pålegge private å vedlikeholde privat veg eller holde denne åpen for allmenn ferdsel.

1.3 Definisjoner

Det er behov for presiseringer av betydning av faguttrykk og benevnelser brukt i

dokumentet.

1.3.1 Statens vegvesen (SVV) sine håndbøker (HB)

Samferdselsdepartementet har gitt i oppdrag til SVV å opparbeide og revidere felles kvalitetskrav til veg. Disse kravene gjelder også for etablering av ny veg. Vegmyndighetene hos stat og fylke er pålagt å følge disse kravene, mens kommunen kan ha egne vegnormaler på enkelte områder. Indre Fosen kommune har ikke utarbeidet en egen vegnormal og har valgt å forholde seg til Statens vegvesen sine håndbøker når det kommer til standard på veien. Når det gjelder drift av veien er det etablert egne interne rutiner. Vinterdrift legges ut på offentlig anbud, og det er kravene som stilles i anbudsprosessen, som er gjeldende krav til drift av veien.

1.3.2 Årsdøgntrafikk (ÅDT)

ÅDT er et gjennomsnittstall for daglig trafikkmengde. ÅDT beregnes normalt ut fra trafikkmengde på ulike dager gjennom året. I SVV HB-V714 defineres ÅDT som den totale trafikken i et snitt eller på en trafikkløkke i løpet av et kalenderår dividert med antall dager i året.

1.3.3 Veglag

I private veger så danner brukerne av vegen et veglag etter bestemmelser i vegloven. Veglaget skal sørge for at vegen er i forsvarlig og brukende stand.

1.3.4 Tettbygd område

Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) er et tettsted et tettbebygd område som har mer enn 200 innbyggere hvor bygningene har en innbyrdes avstand på 50 meter eller mindre.

1.3.5 Boligeiendommer

Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) er en bolig en boenhet som består av ett eller flere rom, er bygd eller ombygd som helårs privatbolig for en eller flere personer. Boligeiendom er privat eid areal for dette formålet.

1.3.6 Skoleveg

Begrepet skoleveg brukes som en samlebetegnelse for veger som har nær geografisk tilknytning til skoler og som brukes av elevene. Disse vegene har høy konsentrasjon av unge myke trafikanter og krever spesielt aktsomhet når det kommer til trafikksikkerhet.

1.3.7 Samleveg

Samleveger binder områder i kommunen sammen og sikrer en effektiv transport til og fra de forskjellige områder som for eksempel byggefelt, sentrumsområder og næringsareal.

1.3.8 Adkomstveg

Adkomstveger gir adkomst fra samleveger til boligeiendommer og næringseiendommer. Dette er veger som ofte har en liten årsdøgntrafikk (ÅDT), lavt fartsnivå og mange

avkjørsler.

2 Tekniske forutsetninger for kommunal veg i Indre Fosen kommune

2.1 Vegnormalene

Indre Fosen kommune skal legge Statens vegvesen (SVV) sine håndbøker (HB) til grunn ved prosjektering og etablering av nye veger.

Kravene i vegnormalene må være innfridd før det eventuelt skal besluttes å ta opp en privat veg som kommunal. Det samme gjelder kravene som stilles ved lov og forskrifter.

2.2 Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Som arbeidsgiver og byggherre plikter Indre Fosen kommune at det sikres et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø. Det er viktig at veger hvor Indre Fosen kommune har et vedlikeholds- og driftsansvar, ikke har forhold som utfordrer lovpålagte krav til HMS.

Et eksempel på en problemstilling som er gjentakende når det gjelder privat veg er mangel på tilstrekkelig snuareal. Dette kan medfører rygging i vegbane, noe som må unngås.

2.3 Gatelys

Av sikkerhetsmessige grunner er det ikke tillatt for andre aktører enn de som Indre Fosen kommune har godkjent å utføre tiltak på kommunale gatelysanlegg.

Etablering av gatebelysning er primært et trafiksikkerhetstiltak, og ikke et trivselstiltak. Kommunen må vurdere behovet for gatebelysning ut ifra trafiksikkerhetssituasjonen for det aktuelle området.

3 Hovedprinsipper for vegens formål og bruksområde

Formål og bruksområdet til vegen er avgjørende for om den skal vedlikeholdes av det offentlige. Veger som er større ferdselsårer, binder kommunens områder sammen og gir tilgang til annet offentlig vegnett er det naturlig å definere som en offentlig veg. I Indre Fosen har vi i tillegg valgt å definere veger som anses som gjennomfartsveger i boligfelt, som naturlige å definere som offentlig veg.

Adkomstveger uten en særlig eller nødvendig funksjon, med lav ÅDT og få brukere er det naturlig å definere som privat.

3.1 Private veger

Formålet med private veger er å gi adkomst fra eiendommer til det offentlige vegnettet. Disse vegene har en lav ÅDT og brukes i stor grad av de med bruksrett til vegen jf. vegloven § 54. I vegloven § 55 så gis det føringer for hvordan dette skal organiseres, som for eksempel at veglaget skal møtes minst en gang i året og at det skal tas flertallsavgjørelser i alle spørsmål som gjelder vegfellesskapet, samt at de skal stå for den daglige driften.

3.2 Private veger med særlige eller nødvendige funksjoner

Private veger som er adkomst til offentlige formålsbygg eller andre tekniske funksjoner som kommunen anser som viktig, kan vurderes til opptak som kommunal veg. Dette forutsetter at vegens beskaffenhet tilsier at vegen kan overtas og at det anses som nødvendig at vegen vedlikeholdes som en offentlig veg. Eksempler på dette vil være adkomstveger til offentlige formålsbygg som skoler, barnehager og helsebygg.

3.3 Private veger med offentlig vann- og avløpsanlegg

Dersom private veger fungerer som adkomst til kommunale vann- og avløpsanlegg vil ikke dette i seg selv gi grunnlag for vurdering om opptak som kommunal veg. Der hvor en privat veg er adkomst til for eksempel en pumpestasjon vil det være naturlig for kommunen å inngå privat avtale med de øvrige brukerne angående drift og vedlikehold av vegen som en del av veglaget. Dette på grunn av at slike installasjoner ofte ikke medfører en stor økning i trafikkmengde.

3.4 Boligeiendom langs private veger

Dersom en boligeiendom har flere boenheter er dette ikke utslagsgivende for om vegen skal defineres som privat eller ikke, uten at vegen tar hånd om andre særlige eller nødvendige funksjoner.

3.5 Funksjons- og formålskriterier for opptak av private veger

For at en privat veg kan opptas som offentlig må den tilfredsstillende krav til funksjonalitet og formål. Er vegens funksjon slik at den har mange brukere foruten om de som har tiliggende eiendommer, så vil dette bli lagt til grunn ved vurdering om en eventuell omklassifisering. Veger som i all hovedsak benyttes av de med bruksrett til den, vil være mindre aktuell for opptak som offentlig veg.

I tilfeller hvor kommunen ønsker å legge til rette for fremtidig funksjon eller endret bruk vil vegen bli vurdert for opptak til offentlig veg. Endringen må da medføre en økning i trafikkmengde eller at det blir nødvendig for kommunen av andre årsaker å sørge for drift og vedlikehold av vegen.

3.5.1 Funksjons- og formålsskrav:

1. Vegen må være åpen for alminnelig motorferdsel året rundt
2. Vegen må ha minst én forbindelse med det øvrige offentlige vegnettet
3. Vegen må ha tilstrekkelig bredde og bæreevne til å kunne gjennomføre maskinelt vedlikehold, jf. krav i SVV sine håndbøker

4. Dersom vegen er en blindveg, må den ha en egnet snuplass/vendehammer ved vegens ende
 5. Vegen må være definert som samleveg, eller gjennomfartsveg.
 6. Vegen må være alminnelig beferdet, dvs. at den må ha en vesentlig andel brukere uten særskilt bruksrett til vegen.
 7. Vegens funksjon og formål må tilsi at det er nødvendig for kommunen å oppta vegen som offentlig veg
 8. Veger som kun er adkomstveger til hytteområder, får ikke kommunalt vedlikehold.
 9. Det må være mulig å utføre drift og vedlikehold på vegen i henhold til lovpålagte helse, miljø og sikkerhets krav og i henhold til Indre Fosen kommune sine rutiner angående HMS
-